

אחוזי מיסוי שטוחים

ד"ר דוד פסיג בפנית רדיו עם רון נשיאל בתוכניתו השבועית "מעבירים לראשון" 6 באוגוסט 2005

בכנס של האיגוד לחקר העתיד השנה השתתפו כאלף איש ממדינות רבות. היו בו הרבה מסלולים בהם דיווחו חוקרים שונים על מחקרים במגוון גדול של נושאים... תקצר היריעה מלסכם אפילו את ההרצאות המרכזיות ולא כל שכן את המבול הגדול של הרצאות המשנה שניתנו מ-9 בבוקר ועד ל-10 בלילה.

בשביל הפינה שלנו בחרתי במשהו שקרוב לכיסו של כל ישראלי. אני מבקש להביא לידיעת המאזינים שלנו מגמה שהולכת ותופסת תאוצה בעולם. על אף שיש כוחות גדולים המנסים למנוע את המגמה הזו, היא כנראה בסופו של דבר תגיע גם אלינו. אני מתכוון לתופעה המכונה בכלכלה מיסוי שטוח או קבוע... מה שמכונה באנגלית... Flat rate tax. בשנים האחרונות היו מספר מדינות שלקחו סיכונים והובילו אחוזי מיסוי נמוכים ודומים לכל האוכלוסייה. המחקרים שהובאו בכנס השנה מראים שהצלחה של השיטה הזו ברורה ומהימנה. לכן יש חוקרים הטוענים שהמגמה תתפשט כמו אש בקרב מדינות מתפתחות וגם מפותחות, בעשור הקרוב.

הנה כמה דוגמאות מרחבי תבל של ניסיונות לפשט את אחוזי המיסוי בהם הוכח כי כך ניתן מצד אחד לחסוך הון בתהליכי הדיווח וגם להעמיק את הגביה, ומצד שני הדבר מגביר את הפעילות הכלכלית ואת ההון שאזרחי המדינה צוברים.

הונג קונג היתה הראשונה לאמץ את השיטה. הרבה לפני שסין חזרה לשלוט בהונג קונג, הפוליטיקאים הטילו מס אחיד נמוך של 15% בלבד. התוצאות מסתבר לא משתמעות לשני פנים... לאחרונה דווח כי הונג קונג הצליחה להביא א הצמיחה לערכים שלא נראו כמותם זה 40 שנה. האנליסטים חששו שסין תחבל בתוצאות כשהונג קונג תחזור לשליטתם. אבל נראה כי דווקא הסינים נעו לכיוון השיטה ולא ההיפך.

הראשונים שהטמיעו לחלוטין את השיטה של הונג קונג היו לא אחרים מאשר מדינות אירופה המזרחית. באירופה המערבית ובארה"ב עקבו אחר מדינות אלו בעיניים משתאות ובחשש רב. אבל המחקרים מראים שהם שיחקו אותה בגדול.

כבר ב-1994 אסטוניה ועוד 9 מדינות שהשתחררו מעול הקומוניזם באותם ימים מיסדו את השיטה בצורה אגרסיבית. גרוזיה הצטרפה רק בשנה שעברה. ורוסיה הגדילה עוד יותר לעשות כאשר ב-2001 הטילה מס אחיד של 13% בלבד. הרוסים כרגע מראים שההכנסות ממיסים עלו ב-25%.

רוסיה הוכיחה שעל אף בעיות רגולציה ושחיתות קשות, הכלכלה שלה צומחת כל שנה בקצב של 8% מאז ששיטת המיסוי האחיד והשטוח פועלת. הרוסים מצליחים לאסוף בעזרת השיטה הזו יותר מיסים מאשר כאשר דרגות המס הפרוגרסיבי שלהם הגיעו ל-70%.

ממשלת פולין הכריזה לאחרונה שבשנת 2008 היא תתחיל במיסוי אחיד של 18%. 25% מהמדינות בארה"ב כבר מנהלות שיטת מיסוי שטוחה בה אין לא מדרגות מס, לא הנחות ולא פטורים.... העסק פשוט ונוח לכולם.

הנשיא בוש מינה כרגע ועדה מיוחדת שתגיש לו המלצות למיסוי פדראלי אחיד ונמוך. יש כמה רעיונות שהודלפו מהוועדה הזו. אחד הרעיונות המרכזיים הוא שהשיטה תצא לפועל בהדרגה במהלך שיקח לא יותר משלוש שנים. בשנתיים הראשונות אחוז המס האחיד יהיה 19% והחל מהשנה השלישית הוא ירד ל-17%. לא יהיו שום הנחות, או פטורים. הויכוח שהתחיל בארה"ב הוא מתי להתחיל את הרפורמה ואם לקבל את כל ההמלצות של הוועדה כחטיבה אחת.

הבעיה הגדולה של הרפורמה הזו היא שעדיין הלבבות לא כשרים למהפך... הרבה מתקשים להיפרד מהנחות היסוד של השיטה הקודמת. זו שאמרה כי מיסים מטילים בצורה פרוגרסיבית. העשירים צריכים לשלם יותר והעניים פחות. מבחינה מוסרית זה נשמע יותר נכון, יותר אנושי, ויותר חברתי... בקיצור מדבר ללב.. אבל מה לעשות והשכל אומר אחרת... המחקר מראה שמבחינה פרקטית דווקא השיטה החדשה מניבה פירות טובים יותר לכולם – למדינה שלא צריכה להוציא הון עתק אחר מעקב מורכב ומסובך על ניירת ועל משתמטים, ולאזרחים שלא צריכים להוציא לא מעט בתכנון מס ובמאמצים לעקוף את השיטה ולשלם כמה שפחות.

ברגע שנעבור את המחסום הפסיכולוגי הזה לא תהיה מדינה מתקדמת שלא תעבור לשיטה החדשה. אני יכול לראות בעיני רוחי שהאנשים מהשמאל החברתי הם ולא אחרים ממסדים את הרפורמה הבאה הזו בישראל. גם לא יוכלו לעמוד בפני המגמה העולמית. המגמות הללו פשוט גדולות על כולנו.

אגב, אפשר לראות גישה כזו גם במסורת היהודית. היא הודחקה במשך השנים כשהמוסר הטבעי לכאורה נטה לכיוון הפרדיגמה שהעשיר צריך לשלם יותר לקופה הציבורית. לפני כשהעם התבקש לאסוף עבור בניין המקדש התורה דווקא מוצאת לנכון לומר שהדל לא ימעיט והעשיר לא ירבה. יש בגישה זו הגיון עמוק חברתי מסוג אחר של שותפות בלתי מתפשרת... של שוויון באחריות ובמשאבים המיועדים לציבור ככלל. עוד יגיע זמנו של הרעיון הזה להיות דומיננטי. אנחנו רק בתחילת הדרך.